

Türkiye’de Muhasebe Ve Finansal Raporlama Standartları Konularında Yayınlanmış Akademik Çalışmalar (2007-2014 Arası Literatür Taraması)

Serkan YÜCEL*

Mehmet Akif ÖNCÜ**

Osman KARTAL***

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de 2007-2014 yılları arasında, muhasebe ve finansal raporlama standartları konularında yayınlanan makale ve tezlerde, muhasebe ve finansal raporlama standartlarının hangilerinin ne ölçüde incelendiğinin, daha çok hangi konularla ilişkiler kurulduğu ve muhasebe sürecini etkileyen hangi mevzuatlarla ilişkilendirilip, karşılaştırmalar yapıldığının tespit edilmesidir. Çalışmada, makale ve tezlerin konulara ve yıllara göre dağılımı, makalelerin dergilere göre, tezlerin ise üniversitelere göre dağılımlarına yer verilmiştir. Çalışmada ulusal dergilerde yayınlanan 493 makale ve Türkiye’deki üniversiteler bünyesinde yazılmış 364 lisansüstü tez analiz edilmiş ve çalışmaların standartlara dağılımı üst ve alt konu başlıklarına göre yapılarak, araştırmacılara ayrıca bir veri tabanı da sunulmuştur. Çalışmamızın sonucunda en çok çalışmanın standartların bütününe ele alan genel incelemeler şeklinde yapıldığı, en çok makalenin Mali Çözüm, Vergi Dünyası Dergisi ile Muhasebe ve Finansman Dergisi’nde yayınlandığı, en çok tezin ise Marmara Üniversitesi bünyesinde yazıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: UMS/IFRS, TMS/IFRS, Literatür Taraması.

JEL Sınıflandırması: M41, M49.

The Academic Studies Published In Turkey About Accounting And Financial Reporting Standards (Literature Review Between 2007-2014)

ABSTRACT

The aim of this study is to determine, in the articles and thesis’ published in Turkey about accounting and financial reporting standards between years 2007-2014, which accounting and financial reporting standarts have been examined, which subjects are more interrelated and which legislations have been taken into comparison and interrelation. The study contains information about the distribution of articles and thesis’ based on subjects and years and also the distribution of articles on the journals and thesis’ on the universities. In the study, 493 articles published at national journals and 364 thesis’ written at the universities in Turkey, have been analysed and also a database has been introduced for the researchers by the distribution of the studies to the standards regarding the top-headings and sub-headings. It has been determined as the result of this study that most studies have been made as general examinations on the entire of the standards, most articles have been published at the journals “Financial Analyse”, “Tax World” and “The Journal of Accounting and Finance” and most thesis’ have been published within the Marmara University.

Keywords: IAS/IFRS, TMS/IFRS, Literature Review.

Jel Classification: M41, M49.

* Öğr.Gör. Serkan Yücel, Düzce Üniversitesi Akçakoca Meslek Yüksek Okulu, serkanyucel@duzce.edu.tr.

** Doç.Dr. Mehmet Akif Öncü, Düzce Üniversitesi, İşletme Fakültesi, mehmetakifoncu@duzce.edu.tr.

*** Arş.Gör. Osman Kartal, Düzce Üniversitesi, İşletme Fakültesi, osmankartal@duzce.edu.tr.

1. GİRİŞ

Günümüzde her ne kadar bilgiye ulaşmak kolay olsa bile araştırma sayısındaki hızlı artış bilgi karmaşasına neden olmaktadır. Bu karışıklıkları ortadan kaldırabilmek için her konu ile ilgili mevcut literatürün analiz edilmesi, sınıflandırılması araştırmacılara büyük fayda sağlayacaktır. Bu amaçla yapılan ve farklı alanlarda örneklerine rastlanan çalışmalar “literatür taraması” olarak adlandırılmaktadır.

Son yıllarda muhasebe – finans alanını en çok etkileyen konu şüphesiz ki uluslararası standartlaşma ve bu çerçevede oluşturulan Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları'dır. Bu nedenle dünyada olduğu gibi Türkiye’de de bu konuda birçok akademik çalışma yapıldığı görülmektedir. Ancak literatür incelendiğinde standartlar konusundaki akademik çalışmaların tümünü ele alarak detaylı bir analiz yapılan bir çalışmaya rastlanmamaktadır. Bu çalışmanın amacı 2007 ile 2014 yılları arasında UMS/UFRS (TMS/IFRS) alanında yayınlanan makale ve üretilen lisansüstü tezleri analiz etmektir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Bütün bilim dallarında olduğu gibi muhasebe – finans bilimi alanı da son yıllarda hızlı gelişim ve değişim yaşamıştır. Söz konusu gelişim muhasebe - finans alanında yapılan çalışma sayısını arttırmış ve dolayısıyla muhasebe-finans literatürünün de hızlı bir gelişim kaydetmesini sağlamıştır. Literatürdeki zenginlik ise bu literatürünün incelenmesine yönelik çalışmalarda artışa neden olmuştur. Muhasebe ve finans alanında yapılan uluslararası ve ulusal literatür taraması çalışmalarının ulaşılabilenleri şu şekildedir:

Bu konudaki ilk literatür taraması Zeff (1996)'a aittir. Zeff (1996) muhasebe konularında makaleleri ele aldığı çalışmada ABD’de yayınlanan muhasebe alanındaki bilimsel araştırma dergilerini, araştırma metotları ve konuları bakımından, taradıkları indeksler ve veri tabanları açısından incelemiştir.

Rebele vd. (1998), iki bölüm halinde yayınlanan çalışmalarının birinci bölümünde 1991-1997 yılları arasında bazı uluslararası muhasebe dergilerinde yayınlanmış olan muhasebe müfredatı, ikinci bölümünde ise vergi, teknoloji kullanımı, eğitim kaynakları ve benzeri konular ile ilgili bir araştırma yapmışlardır.

Carmona vd. (1999), Avrupa’da 1992-1997 döneminde gerçekleştirilmiş muhasebe çalışmalarına yönelik 13 adet önde gelen muhasebe dergisindeki tüm makaleleri ele alarak analiz etmişlerdir.

Prather-Kinsey ve Rueschhoff (2004), 1981-2000 ABD ve bazı diğer ülkelerden 41 adet muhasebe dergisinde yer alan yayınların sayı, ulusal-uluslararası yayınlanma , konu, yöntem ve yazar olmak üzere 5 boyutta ele alarak incelemiştir.

Borba ve Murcia (2006), Brezilya merkezli İngilizce yayınlanan CAPES veritabanından erişilebilen muhasebe dergilerini, karakteristik yapılarını ortaya çıkarmak amacıyla çeşitli konularda sınıflandırma yaparak incelemişlerdir.

Bonner ve diğerleri (2006), beş adet muhasebe araştırma dergisinde muhasebe türleri ile ilgili yayınlanmış olan makaleleri, nitel ve nicel açıdan tasnif etmişlerdir.

Selimoğlu ve Uzay (2007), yaptıkları çalışmada doğrudan “Muhasebe Denetimi ve Bağımsız Denetim” konulu literatür taraması çalışmalarında 1995-2006 döneminde yayınlanan bağımsız denetimle ilgili toplam 310 makale ve bildiriye incelemiştir.

Sakin (2008), İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi’nde 1972-2007 tarihleri arasında yayımlanmış olan muhasebe ve finans makalelerini incelemiştir. Çalışmada bu makalelerin nitel ve nicel özelliklerine ilişkin genel değerlendirmeler yapılması amaçlanmıştır.

Dinç vd. (2009), çalışmalarında Türkiye’de yayınlanmakta olan muhasebeyle ilişkili 52 farklı akademik derginin 1998-2008 yılları arasında yayınlanmış toplam 987 sayısı tespit edilmiştir. Bu bağlamda içinde muhasebe eğitimi ile doğrudan ilgili 74 makale konu, nitelik, esas alınan kitle vb. kriterler dikkate alınarak incelenmiştir.

Selimoğlu vd. (2009), 12. Dünya Muhasebe Tarihi Kongresinde Türk akademisyenler ve uygulamacılar tarafından hazırlanıp sunulan 88 bildiriye; konusu, dönemi ve yöntemi açısından ele almışlardır.

Yereli ve diğerleri (2010), 1997-2008 dönemi itibariyle muhasebe eğitimi konusunda, makalelerin yer aldığı; “Journal of Accounting, Issues in Accounting Education, Accounting Education, Advances in Accounting Education ve Global Perspectives of Accounting Education” isimli dört uluslararası dergide yer alan 789 adet makaleyi incelemişlerdir.

Utku (2009), muhasebe literatüründe yön verici nitelikte “A” grubu seviyesinde Social Sciences Citation Index (SSCI)’inde taranan sekiz dergiden üçünde 2004-2008 yılları arasındaki 4 yıllık periyotta yayınlanmış olan tüm makaleleri içerik analizine tabi tutmuştur.

Chan vd. (2009), 1999-2003 yılları arasında ProQuest veri tabanında yayınlanmış 437 adet tezdeki atıf sayılarına göre akademik muhasebe dergilerinin tasnifini yaparak bu dergileri, muhasebe alt kategorilerine göre sınıflandırmışlardır.

Önce ve Başar (2010), yaptıkları literatür taraması çalışmasında 2000-2008 yılları arasında yayınlanan ulusal akademik dergilerde muhasebe alanında yayınlanan makaleleri incelemişlerdir. Çalışmanın sonuçlarına göre 2000-2008 yılları arasında ulusal dergilerde 1363 makale muhasebe alanında yayınlanmıştır. Bu makalelerin ise 182’si Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları alanında yazılmıştır.

Dönmez vd. (2010), “Accounting Education: an International Journal”, “Global Perspectives on Accounting Education”, “Journal of Accounting Education” ve “Issues in

Accounting Education” adlı uluslararası hakemli dört adet derginin 2000-2008 yılları arasında tüm sayılarında “muhasabe eğitimi” konulu yayınlanan 610 adet akademik makaleyi incelemişlerdir.

Kurt ve Uçma (2011), yaptıkları çalışmada Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi (1999-2011 arası) ve Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi (2000-2011 arası)’nde yayınlanan toplam 612 makaleyi içerik analizine tabi tutmuşlardır. Çalışmada makaleler "normatif temelli ve pozitif temelli" araştırmalar olmak üzere iki grupta incelenmiştir. Bu çalışmanın bulgularına göre 1999 ile 2011 yılları arasında söz konusu dergilerde yayınlanıp "Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları"nu konu edinen toplam 87 makale olup bu makalelerin 74’ü normatif 13’ü ise pozitif temelli çalışmadır.

Bampton ve Cowton (2013), “muhasabe mesleğinde etik” konusuna ilişkin özelliklerin analizini yapmak amacıyla son yirmi yıllık dönemde muhasabe ve işletme etiği ile ilgili dergilerde yayınlanmış olan yaklaşık 500 adet makaleyi incelemişlerdir.

Alkan (2014), çalışmasında YÖKTEZ sisteminde yer alan 1984-2012 yılları arasında muhasabe alanında yazılan ve erişime açık 656 lisansüstü tezini incelemiştir. Araştırma sonucuna göre Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarını konu olarak seçen tez sayısının 142’si yüksek lisans ve 18’i doktora olmak üzere 160 tespit etmişlerdir.

Hotamışlı ve Erem (2014), Muhasebe ve Finansman Dergisi’nde 2005-2013 yılları arasında 8 yıllık periyotta yayınlanmış akademik çalışmaları bibliyometrik özellikleri açısından incelemeye tabi tutmuşlardır.

Şentürk ve Fındık (2014), çalışmalarında Türkiye’de çevre alanında 2005-2014 yılları arasında çevre muhasabesi konusu üzerine yazılmış makalelerin içerik analizini yapılmış ve bu makalelerin çalışma yöntemleri, yayımlandıkları dergiler, yazar sayıları, kullanılan kaynakların dağılımı, teorik veya ampirik çalışma gibi ölçütlere göre incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Yukarıdaki çalışmalar incelendiğinde ulusal ve uluslararası literatürde "Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları "nın doğrudan konu olarak seçildiği bir literatür taraması çalışmasına rastlanılmamıştır. Bu çalışma Türkiye açısından bu konudaki eksikliği gidermeyi amaçlamaktadır.

3. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

3.1. Araştırmanın Kapsamı ve Kısıtları

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'nun UFRS’yi Türkçe ’ye çevirerek 2006 yılında Türkiye Muhasebe Standartları olarak yayınlaması ile beraber akademisyenler arasında UFRS (TMS/IFRS)’ye olan ilgi giderek artmıştır. Bu nedenle bu çalışmada 2007 yılı başlangıç kabul edilmiştir.

Araştırmanın konusunu Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları oluşturduğu için; standartlara doğrudan atıf yapılmayan çalışmalar araştırma kapsamına alınmamıştır. Çalışmalara internet aracılığı ile ulaşıldığından internet ortamında yer alan çalışmalar incelenebilmiştir. Yapılan çalışma sonucunda internet aracılığı ile düzenli olarak makale ve tezlere ulaşılabildiği, sempozyum ve kongrelerde sunulan bildirilerin önemli bir çoğunluğunun internet ortamında yer almadığı anlaşılmıştır. Bu nedenle bildirimler çalışma kapsamına alınmamıştır.

3.2. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma kapsamında inceleme konusunu oluşturan çalışmalara ilişkin verilerin toplanması iki ayrı bölüm olarak yürütülmüştür:

İlk olarak çalışma kapsamında incelenecek makalelere ulaşılmıştır. Makale verilerinin toplanması sırasında bütün makalelere ulaşabilmek için kapsamlı bir araştırmanın gerekli olduğu tespit edilmiştir. Türkiye’de araştırmacıların kullanımına yardımcı olmak amacıyla kurulmuş Akademik Sosyal Bilimler İndeksi (ASOSİNDEX) ve Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (ULAKBİM) veri tabanı ve uluslararası EBSCO veri tabanı var olsa bile bunlar bütün akademik dergilere ait makaleleri içermemektedir. Bu nedenle bütün makalelere ulaşabilmek için Türkiye’de akademik yayın yapan bütün dergilerin incelenmesi gerektiği anlaşılmıştır. Bu amaçla yapılan kapsamlı araştırmada muhasebe ve finans bilimi alanında yayın yapan dergilerin aşağıdaki şekilde üç grup halinde toplanmasının mümkün olduğu anlaşılmıştır:

- Üniversite Sosyal Bilimler Enstitüsü ve İİBF Dergileri
- Serbest Muhasebesi Mali Müşavir Odaları Dergileri
- Diğer Akademik Dergiler (Dernek, vakıf dergisi veya bağımsız dergiler)

Bu kapsamda bu üç grupta yer alan dergilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu amaçla Türkiye’deki her üniversitenin internet sitesine ulaşılmış, online erişime açık olan dergileri incelenmiş ve ilgili veriler elde edilmiştir. İkinci olarak bütün SMMM Odalarının internet sitelerine ulaşılmış, online yayını olan dergiler tespit edilmiş ve ilgili veriler elde edilmiştir. Diğer dergilere ise kendilerine ait internet siteleri veya ASOSİNDEX, ULAKBİM, EBSCO veri tabanları ile erişim sağlanmıştır.

Yapılan bu kapsamlı araştırma ile 2007-2014 yılları arasında yukarıdaki üç sınıfi oluşturan 64 dergi bulunduğu tespit edilmiştir. Ancak SMMMO odalarına ait 8 derginin tamamen mesleki çözüm içeren konularda çalışmalar yayınladığı, akademik araştırmalara yer vermediği anlaşılmıştır. Geri kalan 56 hakemli dergide toplam 1500’den fazla makalenin muhasebe, finans ve denetim alanında yazıldığı tespit edilmiştir. Bu makalelerin içinde ise 47 dergide yayımlanan 493 adet makalenin Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları üzerine yazılmış olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında incelenen tezlere ise Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezinin (YÖKTEZ) veri tabanından ulaşılmıştır. YÖKTEZ'in arama motorunda uluslararası muhasebe ve finansal raporlama standartları ile ilişkili alanları ifade eden birçok anahtar kelime yardımı ile tarama yapılmıştır. Sonuç olarak Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları üzerine 2007-2014 arasında 300'ü yüksek lisans, 64'ü doktora olmak üzere 364 lisansüstü tez yazıldığı tespit edilerek araştırmanın veri setine dâhil edilmiştir.

4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Araştırma kapsamında incelenen 493 makale ve 364 tez aşağıdaki başlıklar altında analiz edilerek yorumlanmıştır.

- Araştırmaların Yıllara ve Yayınlandığı Yerlere Göre Dağılımı
 - Araştırmaların Yıllara Göre Dağılımı
 - Makalelerin Yayınlandığı Dergilere Göre Dağılımı
 - Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı
- Araştırmaların İncelenen Standartlara Göre Dağılımı
 - TMS/IFRS Genel Olarak İncelendiği Çalışmalar
 - Tek Bir Muhasebe Standardının İncelendiği Çalışmalar
 - Tek Bir Finansal Raporlama Standardının İncelendiği Çalışmalar
 - Birden Fazla Standart (TMS/IFRS)'ın İncelendiği Çalışmalar
 - KOBİ IFRS'nin İncelendiği çalışmalar

Oluşturulan tabloların ve yorumların bazı yerlerinde sadelik olması için çalışma türlerinin baş harfleri kullanılmıştır. Yani makale "M" harfi, yüksek lisans tezleri "Y" harfi, doktora tezleri ise "D" harfi ile ifade edilmiştir.

4.1. Araştırmaların Yıllara ve Yayınlandığı Yerlere Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen akademik çalışmaların yıllara göre dağılımı tablo 1'de görüldüğü gibidir.

Tablo 1: Araştırmaların Yıllara Göre Dağılımı

YIL	MAKALE	TEZ TÜRÜ		TOPLAM
		Y.LİSANS	DOKTORA	
2007	41	35	6	82
2008	42	33	9	84
2009	52	44	10	106
2010	51	60	14	125
2011	53	37	7	97
2012	109	28	12	149
2013	92	38	4	134
2014	53	25	2	80

TOPLAM	493	300	64	857
--------	-----	-----	----	-----

Tablo 1'deki veriler incelendiğinde en çok çalışma yapılan yılların 149 çalışma ile 2012 ve 134 çalışma ile 2013 yılları olduğu görülmektedir. En çok makale (109) 2012 yılında yayınlanmış, en çok lisansüstü tez ise (60Y + 14D) 2010 yılında yazılmıştır. Toplam çalışma sayısında 2012 yılında zirve rakama ulaşılmış olmakla beraber sonraki yıllarda ise bir düşüş görülmektedir. Bu düşüşün TMS/TFRS konusunda akademik olarak son yıllarda bir doygunluk oluşmasından kaynaklandığı söylenebilir.

2007-2017 yılları arasında Türkiye'de yayınlanan 47 akademik dergide TMS/TFRS konularında makale yayınlandığı tespit edilmiştir. Bu makalelerin dergilere dağılımı tablo 2'de görüldüğü gibidir.

Tablo 2: Makalelerin Dergilere Göre Dağılımı

	DERGİ ADI	Makale Sayısı
1	MALİ ÇÖZÜM DERGİSİ	86
2	VERGİ DÜNYASI DERGİSİ	68
3	MUFAD (Muhasebe ve Finansman Dergisi)	49
4	MÖDAV (Muhasebe ve Bilim Dünyası Dergisi)	46
5	VERGİ SORUNLARI DERGİSİ	41
6	MUHASEBE VE DENETİME BAKIŞ DERGİSİ	40
7	MUHASEBE VE VERGİ UYGULAMALARI DERGİSİ	24
8	DAYANIŞMA DERGİSİ	17
9	DUMLUPINAR SBE DERGİSİ	10
10	ATATÜRK ÜNİ. İİBF. DERGİSİ	9
11	NİĞDE ÜNİ. İİBF. DERGİSİ	9
12	AFYON KOCATEPE İİBF DERGİSİ	8
13	SELÇUK İİBF DERGİSİ	8
14	MARMARA ÜNİ. İİBF. DERGİSİ	8
15	ÇUKUROVA ÜNİ. İİBF. DERGİSİ	6
	DİĞER DERGİLER (32 Dergi)	64
	TOPLAM	493

Tablo 2'deki veriler incelendiğinde TMS/TFRS konusunda en çok makale yayınlanan ilk üç derginin Mali Çözüm (86), Vergi Dünyası (68) ve Muhasebe ve Finansman (49) olduğu görülmektedir. Listenin devamında ise yine muhasebe alanındaki önemli dergiler yer almaktadır. Üniversite dergilerinde ise TMS/TFRS konusunda en çok yayına sahip ilk üç

dergi ise Dumlupınar SBE (10), Atatürk Üniversitesi İİBF (9) ve Niğde Üniversitesi İİBF dergileridir.

Diğer önemli bir bulgu ise TMS/TFRS konusunda yayın bulunan 47 akademik dergi olmasına karşın en çok yayın bulunan ilk 5 dergideki yayın sayısının toplam yayın sayısının yarısından çok olmasıdır.

Türkiye’de 2007-2014 yılları arasında TMS/TFRS konularında 53 üniversite bünyesinde lisansüstü tez yazılmıştır. Tezlerin üniversitelere dağılımı tablo 3’de görüldüğü gibidir.

Tablo 3: Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

SIRA	ÜNİVERSİTE	TÜRÜ		TOPLAM
		Y.LİSANS	DOKTORA	
1	MARMARA	65	17	82
2	GAZİ	38	2	40
3	İSTANBUL	16	10	26
4	DOKUZ EYLÜL	14	3	17
5	OKAN	17	-	17
6	SAKARYA	11	2	13
7	AFYON KOCATEPE	8	4	12
8	ANKARA	8	4	12
9	İSTANBUL TİCARET	12	-	12
10	SÜLEYMAN DEMİREL	8	2	10
	DİĞER Ü. (43 ÜNİ.)	103	20	123
	TOPLAM	300	64	364

Tablo 3’deki veriler incelendiğinde TMS/TFRS konularında en çok lisansüstü tez yazılan ilk üç üniversitenin Marmara (82), Gazi (40) ve İstanbul (26) Üniversiteleri olduğu görülmektedir. Marmara Üniversitesi kendinden sonraki iki üniversitenin toplamından bile fazla çalışma üreterek TMS/TFRS konularında en çok bilimsel katkı sağlayan üniversite olmuştur.

4.2. Araştırmaların Standartlara Göre Dağılımı

İncelenen çalışmaların standartlara dağılımı konusunda analiz yapılabilmesi için öncelikli olarak literatürde benzer bir çalışma olup olmadığı araştırılmış, TMS/TFRS’nin doğrudan incelendiği literatür taraması şeklinde bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Ancak iki genel çalışmada standartlara yer verildiği belirlenmiştir. Birinci çalışma Önce ve Başar (2010) tarafından yapılan ve 2000-2008 tarihleri arasında akademik dergilerde yayınlanan makalelerin incelendiği çalışma, ikincisi ise Alkan (2014) tarafından yapılan ve YÖKTEZ veri tabanında yer alıp erişime açık olan tezlerin incelendiği çalışmadır. Önce ve Başar (2010)

çalışmalarında TMS/TFRS konusuna tek bir tabloda yer vermiş olup bütün çalışmaları “değerleme, gelişim, harmonizasyon, KOBİ, uygulama-sorunlar ve diğer” şeklinde altı başlık altında toplamışlardır. Alkan (2014) ise çalışmaları konulara göre gruplandırmadan çalışmaların ilgili olduğu standarta göre bir dağılımını yapmıştır.

Bu iki çalışmada standartların detaylı bir şekilde ele alınmadığı görüldüğü için TMS/TFRS üzerine yazılmış kitaplar da incelemeye alınmıştır. Yapılan inceleme sonucunda birçok kitapta standartların sırası ile ele alınarak teker teker incelendiği görüşmüştür. Bazı kitaplarda ise konu bazında bir sıralama yapılmıştır. Kitapların içerikleri konusunda da yazarların tam bir fikir birliği içinde olmadığı görüldüğü için bu çalışma için yeni bir sistematik oluşturulmuştur. Çalışmalar ilk olarak Tablo 4’de görüldüğü üzere beş ana grupta toplanmıştır.

Tablo 4: Araştırmaların Standartlara Dağılımı

ÇALIŞMANIN İNCELEME ÇERÇEVESİ	MAKALE	TEZLER		TOPLAM
		YÜKSEK LİSANS	DOKTORA	
Genel TMS/TFRS	157	91	32	280
Tek Bir Muhasebe Standardı	253	143	17	413
Tek Bir Finansal Raporlama Standardı	31	26	6	63
Birden Fazla Standart TMS/TFRS	26	18	3	47
KOBİ TFRS	26	22	6	54
TOPLAM	493	300	64	857

Tablo 4’deki veriler incelendiğinde “tek bir muhasebe standardı” üzerine yapılan çalışmaların çoğunlukta olduğu, bu alanda ise en çok makale ve yüksek lisans tezinin bulunduğu görülmektedir. Doktora tezlerinde ise en çok TMS/TFRS’lerin genel olarak ele alındığı geniş kapsamlı çalışmalar yapıldığı görülmektedir.

Çalışmanın buradan sonrasında çalışmaların detaylı bir analizi yapılmaya çalışılmıştır. Bazı standartlarda ve konulardan çok sayıda çalışma bulunduğu için çalışmaların tablolar halinde sunulması uygun görülmüştür. Az sayıda çalışma bulunan standartlar ve konular ise tablolastırılmadan açıklanmaya çalışılmıştır.

4.2.1. TMS/TFRS’nin Genel Olarak İncelendiği Çalışmalar

TMS/TFRS’nin genel olarak ele alındığı çalışmaların konu bazında dağılımı tablo 5’de görüldüğü gibidir.

Tablo 5: TMS/TFRS'nin Genel Olarak İncelendiği Çalışmalar

GENEL TMS/TFRS İNCELEMELERİ

KONU	MAKALE	TEZLER		TOPLAM
		Y.LİSANS	DOKTORA	
FİNANSAL ETKİ	17	8	3	28
FİNANSAL ANALİZ	9	6	1	16
FİNANSAL TABLOLAR	6	1	2	9
FİRMA PERFORMANSI	2	1		3
İLK UYGULAMA	13	7	1	21
GERÇEĞE UYGUN DEĞER	12	1		13
KAMUYU AYDINLATMA	4	2	5	11
KARŞILAŞTIRMA	41	34	4	79
GENEL KARŞILAŞTIRMA	1	13		14
AMORTİSMAN	3	2		5
DEĞERLEME HÜKÜMLERİ	5	6	3	14
DENETİME ETKİSİ	2	5	1	8
YENİ TTK- TMS/TFRS	10	4		14
DİĞER	20	4		24
KONU İNCELEME	17	19	7	43
KÜRESELLEŞME	23	10	5	38
HARMONİZASYON	11	1		12
KÜLTÜR-TMS/TRFS ETKİLEŞİMİ	2	1		3
ÜLKE KARŞILAŞTIRMALARI	6	6	5	17
DİĞER	4	2		6
MESLEKİ İNCELEMELER	30	10	7	47
ALGI	6	3	2	
FARKINDALIK	8			
GÖRÜŞ	7	5		
SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİSİ		1	1	
EĞİTİM	4	1		
DİĞER	5		4	
TOPLAM	157	91	32	280

Tablo 5'deki veriler incelendiğinde TMS/TFRS'lerin genel olarak incelendiği çalışmalar içinde en çok TMS/TFRS'lerin başta Vergi Usul Kanunu (VUK) olmak üzere TTK ve diğer mevzuatlarla olan etkileşimlerinin incelendiği ve karşılaştırmaların yapıldığı çalışmalar bulunduğu görülmektedir.

Tablo 5’deki konu başlıklarındaki çalışmaların içerikleri ise şu şekildedir.

- Finansal Etki: TMS/TFRS’nin uygulanması ile beraber firmaların finansal tablolarında ve bu tablolar üzerinde yapılan analizlerde nasıl bir değişim olacağı akademisyenler tarafından merak edilen bir konu olmuştur. Bu başlık altında incelenen 28 çalışmanın çoğunluğu İMKB (BİST)’de kote edilmiş firmaların finansal tabloları esas alınarak istatistik yöntemleri ile analiz edilmiştir. Az bir kısmı ise teorik çerçevede değerlendirmeleri içermektedir.

- İlk Uygulama: Bu başlık altındaki çalışmalar TMS/TFRS’nin ne olduğu, Türkiye’de ilk kez nasıl uygulanacağı, ortaya çıkan sorunlar ve çözüm önerileri gibi genel konuları içermektedir.

- Gerçeğe Uygun Değer: VUK’dan farklı olarak TMS/TFRS ile gündeme gelen Gerçeğe Uygun Değer (GUD) kavramı birçok çalışmada değinilmekle beraber bu başlık altındaki çalışmalarda özel olarak ele alınmıştır.

- Kamuyu Aydınlatma: Firmaların finansal bilgileri başta bireysel yatırımcı olmak üzere birçok finansal bilgi kullanıcıları açısından önem arz etmektedir. Bu konuda özellikle doktora düzeyinde birçok konuya göre daha çok çalışmanın bulunması akademisyenler tarafından önemsendiğini göstermektedir.

- Karşılaştırma: TMS/TFRS içerdiği hükümler açısından başta VUK olmak üzere birçok mevzuata göre farklılık göstermektedir. Bu nedenle neredeyse ele alınan bütün çalışmalarda mutlaka VUK ve diğer mevzuatlar ile bir karşılaştırma yapıldığı görülmektedir. Burada yer alan çalışmalar ise genel karşılaştırma ve değerlendirmeleri içermektedir. Tablo 5’deki veriler incelendiğinde en çok karşılaştırmanın “değerleme hükümleri” ve “genel karşılaştırmalar” olduğu görülmektedir. Bununla beraber yeni Türk Ticaret Kanunu’nun (TTK) tasarı aşamasından başlayarak yürürlüğe girdiği süreç boyunca TMS/TFRS’yi doğrudan etkilemesi önemli bir konudur. Burada yer alan çalışmalarda yeni TTK’nın TMS/TFRS uygulamalarını nasıl etkileyeceğine ilişkin genel değerlendirmelerin bulunduğu çalışmalar yer almaktadır.

- Konu İnceleme: Bu başlık altında yer alan çalışmalar birbirinden bağımsız muhasebenin birçok farklı konusunda incelemelerin bulunduğu ancak TMS/TFRS’lerin ya geneline ya da neredeyse teker teker bütün TMS/TFRS’lere atıf yapılan çalışmalardır. Bununla beraber birden fazla çalışmanın bulunduğu konular; maddi duran varlıklar, amortisman, ertelenmiş vergi, konsolidasyon konularıdır.

- Küreselleşme: Bu başlık altında TMS/TFRS (IAS/IFRS)'nin asıl amacı olan küreselleşme sürecine katkısına ilişkin çalışmalar yer almaktadır. Özellikle harmonizasyon (uyum) konusu incelenen önemli bir konu olmuştur. IAS/IFRS’nin uygulandığı ülkelerdeki benzerlik-farklılıkların incelendiği çalışmalarda ele alınan ülkeler: Japonya, Rusya, Fransa, Malezya, Kazakistan, Kırgızistan, Azerbaycan, Arap Ülkeleri, Avrupa Birliği ve Anglo-Sakson Ülkeleri olmuştur. Bu ülkeler üzerine yapılan incelemelerde ya bu ülkenin süreç uyumu, yaşadığı zorluklar veya Türkiye ile olan benzerlik-farklılıkları ele alınmıştır.

• Mesleki İncelemeler: TMS/TFRS'lerin uygulanması ile beraber uygulayıcılar tarafından nasıl algılanacağı, kullanıcıların kabullenme dereceleri, eğitiminin nasıl verileceği gibi konular önem kazanmıştır. Yapılan çalışmalarda insan unsuru ön plana çıktığı için genellikle bütün çalışmalarda anket yöntemi kullanıldığı görülmektedir.

4.2.2. Tek Bir Muhasebe Standardının İncelendiği Çalışmalar

Bu bölümde Tek bir muhasebe standardını ele alan çalışmalar yer almaktadır. Bazı çalışmalarda başka standartlara da atıf yapıldığı görülmekle beraber yapılan incelemede atıfların standardın kendisinde yer aldığı anlaşıldığı için aynı başlık altında incelenmesinin uygun olacağına karar verilmiştir. Tablo 6'da tek bir muhasebe standardının incelendiği çalışmalar yer almaktadır.

Tablo 6: Tek Bir Muhasebe Standardının İncelendiği Çalışmalar

	MAKALE	TEZLER		TOPLAM
		Y.LİSANS	DOKTORA	
KAVRAMSAL Ç.	2			2
TMS 1	7	3		10
TMS 2	35	19	1	55
TMS 7	2	2		4
TMS 8	8			8
TMS 10	3	1		4
TMS 11	16	14		30
TMS 12	15	10	1	26
TMS 16	21	11	1	33
TMS 17	11	5		16
TMS 18	16	7	1	24
TMS 19	12	1	1	14
TMS 20	8	8		16
TMS 21	5	2	1	8
TMS 23	7	8		15
TMS 24	2			2
TMS 27	1	4		5
TMS 28	2	2		4
TMS 31		1		1
TMS 33	1			1
TMS 36	11	4		15
TMS 37	9	1	1	11
TMS 38	24	15	1	40
TMS 32-39	6	13	2	21

TMS 39	9	4	3	16
TMS 40	5	2		7
TMS 41	15	6	4	25
TOPLAM	253	143	17	413

• Kavramsal Çerçeve: Çoğu çalışmada atıf yapılmasına rağmen “kavramsal çerçeveyi” tek başına konu olarak inceleyen iki makale bulunmaktadır. Bu çalışmalarda ise kavramsal çerçeve genel olarak ele alınmıştır.

• TMS 1: Kavramsal Çerçeveden sonra en genel kapsamlı standart sayılabilecek TMS1’nin yalnız ele alındığı 10 çalışma bulunmakla beraber özellikle TMS 7’nin ele alındığı çalışmalar başta olmak üzere bazı çalışmalarda bu standarda atıf yapıldığı görülmektedir.

• TMS 2: Standartlar içinde en çok incelenen standart olan TMS 2: Stoklar standardına ilişkin çalışmaların konulara dağılımı tablo 7’de görüldüğü gibidir:

Tablo 7: TMS2- Stoklar Standardının İncelendiği Çalışmalar

KONU	MAKALE	TEZLER		TOPLAM
		Y.LİSANS	DOKTORA	
GENEL İNCELEME	8	3	-	11
STOK DENETİMİ	1	4	-	5
DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ	2	-	-	2
MEVZUAT KARŞILAŞTIRMA	6	7	-	13
GENEL KARŞILAŞTIRMA	4	5	-	9
STOK DENETİMİ	1	1	-	2
DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ	1	1	-	2
MALİYET MUHASEBESİ	16	5	-	21
GENEL İNCELEME	1	1	-	2
ÜRETİM İŞLETMELERİ	4	1	-	5
HİZMET İŞLETMELERİ	7	2	-	9
TİCARET İŞLETMELERİ	-	1	-	1
MALİYET YÖNTEMLERİ	4	-	-	4
DİĞER	2	-	1	3
TOPLAM	35	19	1	55

Tablo 7’deki veriler genel olarak değerlendirildiğinde TMS2: Stoklar standardının doğrudan maliyet muhasebesi ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşılabilir. Maliyet muhasebesi başlığı altında değerlendirilen çalışmaların büyük çoğunluğunda belli sektörler ve işyerlerinin

incelendiği görülmüştür. En çok inceleme hizmet işletmelerinde, bunların içinde de konaklama tesislerinde yapılmıştır. Maliyet yöntemi olarak normal maliyet (3M) ve standart maliyet (1M) yöntemleri üzerine inceleme yapıldığı görülmüştür.

Mevzuat karşılaştırmaları ise daha çok Vergi Usul Kanunu (VUK) daki hükümler ile yapılmıştır.

- TMS 7: Nakit Akış Tablosu Standardı: Bu standardın incelendiği çalışmalarda (2M, 2Y), tablonun hazırlanma süreci ve finansal raporlamaya etkileri ele alınmıştır.
- TMS 8: Muhasebe Politikaları... Standardı: Bu standardın incelendiği çalışmalarda (8M) standardın genel olarak ele alınıp bazı çalışmalarda VUK ile karşılaştırma yapılmıştır.
- TMS 10: Bilanço Tarihi Sonraki Olaylar Standardı: Bu standardın incelendiği çalışmalarda (3M, 1Y) standart genel olarak ele alınmıştır.
- TMS 11: İnşaat Sözleşmeleri Standardı konusundaki çalışmaların konulara göre dağılımı tablo 8’de görüldüğü gibidir:

Tablo 8: İnşaat Sözleşmeleri Standardı

KONU	MAKALE	TEZLER		TOPLAM
		Y.LİSANS	DOKTORA	
GENEL İNCELEME	2	7	-	9
MEVZUAT KARŞILAŞTIRMALARI	7	7	-	14
FİNANSAL TABLOLARDA SUNUM	4	-	-	4
MALİYET HESAPLAMA	3	-	-	3
TOPLAM	16	14	-	30

Tablo 8’deki veriler incelendiğinde en çok VUK ve TDMUGT ile arasındaki benzerlik ve farkları inceleyen çalışma yapıldığı görülmektedir. Daha sonra ise çoğunluğun genel çalışmalarda olduğu anlaşılmaktadır. 4 makalede ise bu standart uyarınca inşaat sözleşmelerinin finansal tablolarda nasıl sunulacağı üzerine inceleme yapılmıştır. Maliyet hesaplama başlığı altındaki çalışmalar ise: maliyet kurtarma yöntemi, tamamlanma yüzdesi yöntemi ve maliyet güncellenmesi durumlarının incelendiği çalışmalardır.

- TMS 12 Gelir Vergileri Standardının incelendiği çalışmaların konulara göre dağılımı Tablo 9’da görüldüğü gibidir.

Tablo 9: Gelir Vergileri Standardı

KONU	MAKALE	TEZLER		TOPLAM
		Y.LİSANS	DOKTORA	
GENEL İNCELEME	2	4	-	6
MEVZUAT KARŞILAŞTIRMA	2	3	-	5
ERTELENEN VERGİ VARLIĞI / BORCU	5	3	1	9
DİĞER	5	-	-	5
TOPLAM	14	10	1	25

Tablo 9'daki veriler incelendiğinde TMS 12 Gelir Vergileri standardının en çok ertelenmiş vergi varlığı/borcu konusu çerçevesinde ele alındığı görülmektedir. Mevzuat karşılaştırmalarının hepsi VUK'daki hükümler üzerine yapılmıştır. Diğer başlığındaki çalışmalar ise: avansların muhasebeleştirilmesi, ar-ge indirimi, sermaye yeterliliği- dönem net kârı ilişkisi, sabit kıymet yenileme fonu konularında yapıldığı görülmektedir.

- TMS 16 Maddi Duran Varlıklar Standardı: Üzerinde en çok çalışma yapılan standartlardan biri de bu standarttır. TMS 16 standardının incelendiği çalışmaların konulara dağılımları tablo 10'da görüldüğü gibidir.

Tablo 10: Maddi Duran Varlıklar Standardı

KONU	MAKALE	TEZLER		TOPLAM
		Y.LİSANS	DOKTORA	
GENEL İNCELEME	5	5		10
AMORTİSMAN/YENİDEN DEĞERLEME	3			3
DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ	1			1
VUK İLE KARŞILAŞTIRMA	12	6	1	19
GENEL KARIŞILAŞTIRMA	7	3		10
AMORTİSMAN	4	2	1	7
DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ	1			1
ELDE ETME		1		1
DEVLET MUHASEBESİ İLE KARŞILAŞTIRMA		1		1
TOPLAM	21	12	1	34

Tablo 10'daki veriler incelendiğinde TMS 16 standardının en çok VUK hükümleri ile karşılaştırmaların yapıldığı çalışmalar bulunduğu görülmektedir. Bu karşılaştırmaların ise en çok genel karşılaştırma ve amortisman uygulamaları üzerine olduğu görülmektedir.

- TMS 17 Kiralama İşlemleri: Bu standardın doğrudan incelendiği 16 çalışma (11M, 5Y) bulunmaktadır. Bu çalışmaların 8'inde (5M, 4Y) başta VUK, TDHP olmak üzere mevzuatla genel karşılaştırma yapıldığı görülmektedir. 3 makalenin genel inceleme yaptığı görülmektedir. Diğer çalışmalar ise; ipotek karşılığı işlemler, yabancı paralı işlemler, asgari kira ödemeleri konularını ele almıştır.

- TMS 18 Hasılat Standardının incelendiği çalışmaların konulara dağılımları tablo 11'de görüldüğü gibidir.

Tablo 11: Hasılat Standardı

KONU	MAKALE	TEZLER		TOPLAM
		Y.LİSANS	DOKTORA	
GENEL İNCELEME	2	1		3
MEVZUAT KARŞILAŞTIRMA	5	4		9
SEKTÖREL İNCELEME	1	2	1	4
DİĞER KONULAR	8			8
TOPLAM	16	7	1	24

Tablo 11'deki veriler incelendiğinde çoğu standartta olduğu gibi mevzuat ile karşılaştırma yapılan çalışmaların çoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu standardın sektörel olarak incelendiği de görülmektedir. İnceleme yapılan sektörler; hizmet (hastane vb.), dış ticaret ve lojistik sektörlerdir. Ayrıca bu standart birbirinden farklı bir çok konu çerçevesinde ele alınmıştır. Ele alınan konular; hizmet satışı, forfaiting işlemleri, hatıra dayalı işlemler, özellikli durumlar, satış iadeleri, vade farkları gibi konular olmuştur.

- TMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar Standardı: Bu standart 12 Makale, 1 Yüksek Lisans ve 1 Doktora olmak üzere toplam 14 çalışmada ele alınmıştır. En çok ele alınan konunun (7M) kıdem tazminatı olduğu görülmektedir. 2 çalışmanın genel inceleme olduğu, diğer çalışmalarda ise "fayda planlarının muhasebeleştirilmesi, insan kaynakları, standardın uygulanabilirliği konularının incelendiği görülmektedir.

- TMS 20 Devlet Teşviklerinin Muhasebeleştirilmesi ve Devlet Yardımlarının Açıklanması Standardı: Bu standardın incelendiği 8 makale ve 8 yüksek lisans tezi bulunmaktadır. 8 çalışmada (3M, 5Y) genel inceleme yapıldığı görülmektedir. 5 çalışmada (4M, 1Y) mevzuat ile karşılaştırma yapılmıştır. Diğer çalışmalarda ise; çevreyi korumaya yönelik teşvikler, sosyal güvenlik primleri ve tarım işletmelerine verilen yardım ve teşviklerin incelendiği görülmektedir.

- TMS 21 Kur Değişiminin Etkileri: Bu standardın incelendiği bütün çalışmalarda standardın genel olarak ele alındığı görülmektedir. İki çalışmada FASB No: 52 ile karşılaştırma yapılmıştır.
- TMS 23 Borçlanma Maliyetleri: Bu standardın incelendiği çalışmalarda en çok mevzuat ile karşılaştırma yapıldığı (4M, 4Y) görülmektedir. 6 çalışma (2M, 4Y) standardı genel olarak ele alırken 1 makalede ise “varlıkların imalatı” konusu incelenmiştir.
- TMS 24 İlişkili Taraf Açıklamaları: Bu standardın tek başına incelendiği iki makalede genel değerlendirmeler yapıldığı görülmektedir.
- TMS 27 Bireysel Finansal Tablolar: Bu standardın incelendiği çalışmalarda (4Y, 1M) standardın genel olarak ele alındığı görülmektedir.
- TMS 28 - 31 İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar: TMS 28 standardının incelendiği bir çalışmada (Y) şerefiye, bir çalışmada (Y) dönem sonu işlemleri konusu, iki çalışmada (M) genel inceleme yapıldığı görülmüştür. TMS 31 standardının incelendiği tek çalışmada (Y) ise genel inceleme yapılmıştır.
- TMS 33 Hisse Başına Kazanç: Bu standardın yalnız incelendiği tek çalışmada (M) standart genel olarak ele alınmıştır.
- TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü: Bu standardın doğrudan konu seçildiği 15 çalışmanın (11M, 4Y) 7’sinde (4M, 3Y) standardın genel olarak ele alındığı, 3 makalede şerefiye konusunun işlendiği görülmektedir. Diğer çalışmaların 3’ünde maddi duran varlıklar için bu standardın incelendiği, 1’inde ihtiyatlılık kavramının ele alındığı, 1’inde ise VUK hükümleri ile bu standardın karşılaştırıldığı görülmektedir.
- TMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar: Bu standardın konu olarak seçildiği 11 çalışmanın (9M, 1Y, 1D) 5’inde standardın genel olarak ele alındığı, 3’ünde bazı mevzuatlar ile (SPK, TTK, VUK) karşılaştırmalar yapıldığı, birinde işletme performansına etkisinin incelendiği, birinde ise ihtiyatlılık kavramının incelendiği görülmektedir.
- TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar: Üzerinde en çok çalışma yapılan standartlardan biri de TMS 38’dir. Tablo 12’de bu standart üzerine yapılan çalışmaların konulara dağılımı görülmektedir.

Tablo 12: TMS 38 Standardı

KONU	MAKALE	TEZLER		TOPLAM
		Y.LİSANS	DOKTORA	
GENEL İNCELEME	3	2	1	6
HAKLAR	2	-	-	2
MARKA	4	1	-	5
ENTELEKTÜEL SERMAYE	1	3	-	4
E-TİCARET/İNTERNET S.	-	2	-	2

AR-GE MALİYETLERİ	8	6	-	14
ŞEREFİYE	2	-	-	2
YAZILIMLAR	2	-	-	2
TEKNOLOJİK GELİŞİM	1	1	-	2
AMORTİSMAN	1	-	-	1
TOPLAM	25	15	1	40

Tablo 12’deki veriler incelendiğinde bu standardın en çok Ar-Ge maliyetleri açısından ele alındığı, ayrıca bu standardın ağırlıklı olarak makale çalışmalarında incelendiği görülmektedir.

- TMS 32-39 Finansal Araçlar Sunum / Muhasebeleştirme ve Ölçme: Tablo 13’de Finansal Araçlar Standartlarının İncelendiği Çalışmaların Konulara Dağılımı Görülmektedir.

Tablo 13: Finansal Araçlar Standartları

KONU	MAKALE	TEZLER		TOPLAM
		Y.LİSANS	DOKTORA	
GENEL İNCELEME	2	2	-	4
ALACAK YÖNETİMİ	2	-	-	2
MENKUL DEĞERLER	2	-	-	2
RİSKTEN KORUNMA	2	-	1	3
TÜREV ÜRÜNLERİ	2	8	-	10
VADELİ İŞLEMLER	1	1	3	5
MEVZUAT KARŞILAŞTIRMA	-	5	-	5
DİĞER	3	1	1	5
TOPLAM	14	17	5	36

Tablo 13’deki veriler incelendiğinde bu standardın en çok türev ürünleri açısından ele alındığı görülmektedir. Diğer bir önemli durum ise vadeli işlemlerin incelendiği 3 adet “doktora” tezinin bulunmasıdır.

- TMS 40 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller: Bu standardın konu olarak seçildiği 7 çalışmanın (5M, 2Y) 4’ünde (2M, 2Y) standardın genel olarak ele alındığı, 2 makalede VUK hükümleri ile karşılaştırma yapıldığı, 1 makalede ise meslek mensuplarının bu standart hakkındaki bilgi düzeylerinin tespit edilmeye çalışıldığı görülmektedir.

- TMS 41 Tarımsal Faaliyetler: Bu standardın incelendiği çalışmaların konulara dağılımı tablo 14’de görüldüğü gibidir.

Tablo 14: Tarımsal Faaliyetler Standardı

KONU	MAKALE	TEZLER		TOPLAM
		Y.LİSANS	DOKTORA	
GENEL İNCELEME	3	1	2	4
GERÇEĞE UYGUN DEĞER	3			3
SEKTÖREL İNCELEME	8	4	2	14
BALIK ÜRETİM TESİSLERİ	-	-	2	
HAYVANCILIK/BÜYÜKBAŞ	4	2	-	
MEYVECİLİK/SERACILIK	2	1	-	
ÇAY ÜRETİMİ	1	-	-	
SU ÜRÜNLERİ	1	1	-	
DİĞER KONULAR	1	1	-	-
TOPLAM	15	6	4	25

Tablo 14'deki veriler incelendiğinde bu standardın en çok sektörel bazda ele alındığı görülmektedir. En çok incelenen sektör ise hayvancılık (büyükbaş) sektörü olmuştur. Diğer bir önemli bulgu ise bu standarda ilişkin 4 doktora tezinin bulunmasıdır. Bu tezlerden 2'si standardı genel olarak ele alırken 2'si balık üretim işletmelerinde standardın uygulamasını yapmıştır.

4.2.3. Tek Bir Finansal Raporlama Standardının İncelendiği Çalışmalar

Tek Bir Finansal Raporlama Standardının (TFRS) incelendiği çalışmalar tablo 15'de görüldüğü gibidir.

Tablo 15: Tek Bir TFRS'nin İncelendiği Çalışmalar

	MAKALE	TEZLER		TOPLAM	
		Y.LİSANS	DOKTORA		
TFRS 1	TFRS'nin İlk Uygulanması	1	2	-	3
TFRS 2	Hisse Bazlı Ödemeler	1	1	-	2
TFRS 3	İşletme Birleşmeleri	5	12	1	18
TFRS 4	Sigorta Sözleşmeleri	-	2	1	3
TFRS 5	Satış Amaçlı Elde Tutulan Varlıklar	2	-	-	2
TFRS 6	Maden Kaynaklarını Araştırılması	1	2	1	4
TFRS 7-9	Finansal Araçlar: Açıklamalar	1	2	-	2
TFRS 8	Faaliyet Bölümleri	9	3	3	15
TFRS 10	Konsolide Finansal Tablolar	2	1	-	3
TFRS 11	Müşterek Anlaşmalar	-	1	-	1
TFRS 13	Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü	5	-	-	5
TFRS	Müşteri Sadakat Programları	4	-	-	4

YORUM 13				
TOPLAM	31	26	6	63

- TFRS 1 Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması: Bu standardın incelendiği çalışmaların 2'sinde (Y) standardın genel olarak ele alındığı, 1'inde (M) TDHP ile karşılaştırma yapıldığı görülmektedir.

- TFRS 2 Hisse Bazlı Ödemeler: Bu standardın incelendiği 2 çalışmada (1Y, 1M) standardın genel olarak ele alındığı görülmektedir.

- TFRS 3 İşletme Birleşmeleri: Bu standardın doğrudan incelendiği 15 çalışma bulunmakla beraber 3 çalışmanın bu standardın yürürlüğe girmesi ile kaldırılan TMS 22 standardını konu edindiği görüldüğünden o çalışmalar da bu başlık altında ele alınmıştır. Bu standardın incelendiği çalışmaların konulara göre dağılımları tablo 16'da görüldüğü gibidir:

Tablo 16: İşletme Birleşmeleri

KONU	MAKALE	TEZLER		TOPLAM
		Y.LİSANS	DOKTORA	
GENEL İNCELEMELER		8	1	9
MEVZUAT KARŞILAŞTIRMA	2	3		5
ŞEREFİYE	3			3
HOLDİNGLER		1		1
TOPLAM	5	12	1	18

Tablo 16'daki veriler incelendiğinde bu standardı konu edinen çalışmaların yarısının standardı genel olarak ele aldığı görülmektedir. Mevzuat karşılaştırmalarında ise başta VUK olmak üzere bazı mevzuat ile karşılaştırma yapıldığı görülmektedir. Bir çalışmada ise (Y) Amerika Birleşik Devletleri Muhasebe Standartları (US GAAP) ile karşılaştırma yapılmıştır.

- TFRS 4 Sigorta Sözleşmeleri: Bu standardın incelendiği çalışmalarda (2Y, 1D) standardın genel olarak ele alındığı görülmektedir.

- TFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar Ve Durdurulan Faaliyetler: Bu standardın incelendiği çalışmaların birinde (M) standart genel olarak ele alınmış, diğerinde (M) ise 25 No'lu Spk Tebliği hükümleri ile karşılaştırma yapılmıştır.

- TFRS 6 Maden Kaynaklarının Araştırılması Ve Değerlendirilmesi: Bu standardın incelendiği çalışmaların 1'inde (M) genel olarak incelenmiş, 1'inde (D) sektörde uygulama yapılmış, 1'inde (Y) amortisman mevzuu incelenmiş, 1'inde (Y) ise VUK hükümleri ile karşılaştırma yapılmıştır.

• TFRS 8 Faaliyet Bölümleri: Bu standardın incelendiği çalışmaların konulara dağılımı tablo 17’de görüldüğü gibidir:

Tablo 17: Faaliyet Bölümleri

KONU	MAKALE	TEZLER		TOPLAM
		Y.LİSANS	DOKTORA	
GENEL İNCELEMELER	2	2	1	5
SEKTÖREL UYGULAMA	5	1	2	8
TMS 14 İLE KARŞILAŞTIRMA	2			
TOPLAM	9	3	3	15

Tablo 17’deki veriler incelendiğinde bu standardı inceleyen çalışmaların çoğunun standardın bir sektördeki uygulaması şeklinde olduğu görülmektedir. Bu çalışmaların 3’ü İMKB şirketleri üzerinde, 1’i inşaat sektöründe uygulanmıştır.

• TFRS 7- 9 Finansal Araçlar: Bu standartların incelendiği çalışmaların 1’inde dipnot açıklamaları, 1’inde İslami finansal araçlar, 1’inde ise bankacılık sektörüne etkisi incelenmiştir.

• TFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar: Bu standardın incelendiği çalışmaların 1’inde (Y) standart genel olarak ele alınmış, 1’inde (Y) bağımsız denetim açısından incelenmiş, 1’inde kontrol modeli konusu ele alınmıştır.

• TFRS 11 Müşterek Anlaşmalar: Bu standardın incelendiği tek çalışmada (Y) standardın işletmelere ve finansal tablolara etkisi ele alınmıştır.

• TFRS 13 Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü: Bu standardın tek olarak incelendiği çalışmaların hepsi makale düzeyindedir. Makalelerin 1’inde standart genel olarak ele alınmış, 2’sinde VUK ile karşılaştırma yapılmış, 1’inde stoklar ve maddi duran varlıklar açısından, 1’inde ise maddi olmayan duran varlıklar açısından inceleme yapılmıştır.

• TFRS Yorum 13: Bu yorumun tek olarak incelendiği çalışmaların hepsi makale düzeyindedir. Bu yorumun doğrudan incelendiği çalışmaların 3’ünde Müşteri Sadakat programlarının genel olarak ele alındığı, 1’inde ise promosyon mevzunun incelendiği görülmüştür.

4.2.4. Birden Fazla Standardın Beraber İncelendiği Çalışmalar

Birden fazla standardın beraber incelendiği çalışmaların konulara dağılımı tablo 18’de görüldüğü gibidir.

Tablo 18: Birden Fazla Standardın Beraber İncelendiği Çalışmalar

KONU	MAKALE	TEZLER		TOPLAM
		Y.LİSANS	DOKTORA	
SEKTÖREL İNCELEMELER	3	7	1	11
ÇEVRE MALİYETLERİ	5	3	1	9
MEVZUAT KARŞILAŞTIRMALARI	5	5		10
ÇEŞİTLİ KONULAR	13	3	1	17
TOPLAM	26	18	3	47

Tablo 18’de ele alınan çalışmalar birden fazla standardı beraberce incelediği için konulara göre dağıtım yapılması uygun görülmüştür.

- Sektörel İncelemeler: Bu başlık altında ele alınan çalışmalarda aşağıda belirtilen sektörlerle ilişkin işlemlerin çeşitli standartlar çerçevesinde ele alındığı görülmüştür.

- o Dış Ticaret İşletmeleri (2Y)
- o Maden İşletmeleri (2M)
- o Üretim İşletmeleri (1D,1Y)
- o Sigorta Şirketleri (1Y)
- o Varlık Yönetim Ş. (1Y)
- o Konaklama İş. (1M)
- o Denizyolu İş. (1Y)
- o KİTLER (1Y)

- Çevresel Maliyetler: Bu başlık altında ele alınan çalışmalarda çevre maliyetlerinin (TMS-1-38-20-41-2-16-17-40-37) standartları ağırlıkta olmak üzere birçok standarda atıf yapılarak incelendiği görülmektedir.

- Mevzuat Karşılaştırma: Bu başlık altında ele alınan çalışmalarda aşağıdaki konuların ilişkili oldukları birden fazla standart ile çeşitli mevzuattaki benzerlik ve farklılıklar incelenmiştir.

- o Tek Düzen Hesap Planı: Değerleme (2M, 1Y), Varlıklar (1Y)
- o Vergi Usul K.: Gelir T. (1M), Ticari Borç. (1M), Denetim (1M), İhtiyatlılık (1Y)
- o Yabancı Mevzuat: SFAS (1Y). OECD (1Y)

- Çeşitli Konular: Bu başlık altında ele alınan çalışmalarda aşağıdaki konuların ilişkili oldukları birden fazla standart çerçevesinde incelendiği görülmektedir:
 - o Amortisman (1M)
 - o Değerleme (1M)
 - o Diğer Kapsamlı Gelirler (2M)
 - o Ertelenmiş Vergi (1M)
 - o Gerçeğe Uygun Değer (1M)
 - o Bazı Standartların İlk Uyg. (1D)
 - o Konsolidasyon (1M, 1Y)
 - o Ortaklık Yatırımlarını Muh. (2M,1Y)
 - o Risksiz Faiz (1M)
 - o Transfer Fiyatlama (1Y)
 - o Hisse Snt. Muhasebeleştirme (1M)
 - o Tarım Muhasebesi (2M)

4.2.5. KOBİ TFRS'nin İncelendiği Çalışmalar

KOBİ TFRS'nin esas konu olarak seçilip incelediği çalışmaların konulara dağılımı tablo 19'da görüldüğü gibidir:

Tablo 19: KOBİ TFRS İncelendiği Çalışmalar

KONU	MAKALE	TEZLER		TOPLAM
		Y.LİSANS	DOKTORA	
GENEL İNCELEME	1	5	1	7
UYGULAMA	5	5	1	11
MESLEK	4	7	3	14
KARŞILAŞTIRMA	7	2	1	10
KONU İNCELEME	9	3		12
TOPLAM	26	22	6	54

Tablo 19'daki veriler incelendiğinde KOBİ TFRS'nin en çok mesleki olarak ele alındığı görülmektedir. Bu başlık altındaki çalışmalarda KOBİ TFRS hakkındaki farkındalık (2M, 1Y, 1D), meslek mensupları ve firmalar tarafından algılanma ve benimsenme (2M, 4Y, 2D) ve bu standartların uygulanabilirlik düzeyi (2Y) tespit edilmeye çalışılmıştır.

Konu inceleme başlığı altındaki çalışmalarda; bağımsız denetim (2Y), maddi duran varlıklar (1M,1Y) konularının iki çalışmada incelendiği görülmüştür. Diğer incelenen konular

ise: özkaynak sınıfı, gelir vergileri, finansal araçlar, finansal olmayan varlıklar, kiralama işlemleri, konsolide finansal tablolar, yabancı paralı işlemler, üretim maliyeti konuları olduğu görülmüştür.

Uygulama başlığı altındaki çalışmalarda ise KOBİ TFRS geçiş süreci ve işletmelerde KOBİ TFRS'nin nasıl uygulanacağına ilişkin değerlendirmeler yapıldığı görülmüştür.

Karşılaştırma başlığı altındaki çalışmalarda KOBİ TFRS hükümlerinin Basel I-II (1D), TTK (2M), Tam Set TMS (3M, 2Y), VUK (1M) ve AB-ABD mevzuatı (1M) hükümleri ile karşılaştırıldığı görülmüştür.

5. SONUÇ

Bu çalışmada TMS/TFRS konusunda 2007-2014 yılları arasında Türkiye'de akademik dergilerde yayınlanan makaleler ve üniversitelerde üretilen lisansüstü tezler incelenmiştir. Araştırmanın önemli bulgularını aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

- 2007-2014 yılları arasında TMS/TFRS'nin konu olarak incelendiği 857 akademik çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmaların 493'ü makale, 300'ü yüksek lisans tezi, 64'ü ise doktora tezi düzeyindedir.

- En çok akademik yayın yapılan ilk üç yıl; 149 çalışma ile 2012, 134 çalışma ile 2013 ve 125 çalışma ile 2010 yıllarıdır. En çok makale 2012 yılında (109 makale), en çok yüksek lisans (60) ve doktora (14) tezi ise 2010 yılında yazılmıştır.

- Toplam 47 dergide TMS/TFRS konusunda makale yayını bulunmaktadır. En çok yayın bulunan ilk üç dergi ise Mali Çözüm (86), Vergi Dünyası (68), Muhasebe ve Finansman (49) dergileridir.

- Toplam 53 üniversitede TMS/TFRS konusunda lisansüstü tez üretilmiştir. En çok tez üreten ilk üç üniversite: Marmara Üni. (65 Yüksek Lisans, 17 Doktora), Gazi Üni. (38 Yüksek Lisans, 2 Doktora) ve İstanbul. Üni. (16 Yüksek Lisans, 10 Doktora) olmuştur.

- Çalışmaların konulara dağılımına bakıldığında en çok tek bir muhasebe standardının incelendiği çalışma olduğu tespit edilmiştir. 253 Makale, 143 Yüksek Lisans ve 17 Doktora tezi tek bir muhasebe standardı esas alınarak yazılmıştır. Doktora tezlerinin çoğunluğunda (32 tez) ise TMS/TFRS'lerin genel olarak veya bazı kavramlar çerçevesinde ele alındığı görülmüştür.

- Tek bir muhasebe standardının esas alındığı çalışmalarda en çok incelenen ilk beş standart: TMS2 (55), TMS38 (40), TMS16 (33), TMS11 (30), TMS12 (26) olmuştur.

- Tek bir muhasebe standardının incelendiği çalışmalardan sonra en çok TMS/TFRS'lerin genel olarak ele alındığı çalışmaların (280) bulunduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmalardan en çok (79) başta VUK olmak üzere TTK, MSUGT, TTK, SPK gibi bazı mevzuatlarla karşılaştırmalar yapılan çalışmalar bulunmaktadır. Bu karşılaştırmaların ise en çok

genel olarak (14), değerleme hükümleri (14) ve Yeni TTK ile etkileşim (14)  er evesinde yapıldığı görülmüştür.

- Tek bir Finansal Raporlama Standardının incelendiği 63 çalışma bulunmaktadır. En çok incelenen Finansal Raporlama Standartları ise TFRS 3 ve TFRS 8'dir. En çok incelenen finansal raporlama standardı olan TFRS 3' n ise çalışmaların çoğunda (9) genel olarak ele alındığı görülmüştür.

- Birden fazla standardın beraber ele alındığı çalışmalarda (47) ise daha çok standartların belirli sektörler veya birbirinden farklı konular çerçevesinde incelendiği görülmektedir.

- KOBİ TFRS'nin konu olarak ele alındığı 54 çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmaların içinde en çok KOBİ TFRS'nin uygulayıcılar veya firmalar tarafından algılanışı, farkındalık düzeyi gibi mesleki amaçlı yapılan çalışmalar (14)  oğunluktur.

- Bunların haricinde bütün çalışmalar genel olarak ele alındığında standartları isimlendirme konusunda akademisyenler arasında bir fikir birliği olmadığı görülmektedir. Bazı  alışmalarda TMS/TFRS olarak bazısında UMS/UFRS olarak isimlendirildiği, bazı çalışmalarda parantez içinde birbirinin yerine kullanıldığı görülmektedir. Çok az çalışmada ise  rneğin UMS2-TMS2 gibi bazı standartlar farklı kabul edilerek birbiri ile karşılaştırma yapılmıştır.

Bu çalışmada makale ve tezler incelenmiştir. Sempozyum ve kongrelerde sunulan bildiriler incelemeye dâhil edilememiştir. Ayrıca bu çalışmada zaman kısıtı nedeniyle yalnızca internet üzerinden ulaşılabilen çalışmalar ele alınmıştır. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda araştırmacılara, bildiriler ile internet üzerinden ulaşılamayan çalışmaların da ele alındığı araştırmaların yapılabileceği önerilmektedir. Bunun yanında yapılan incelemede TMS/TFRS alanında yazılmış birçok kitap bulunduğu görülmüştür. Bu kitapların içeriklerinin ve standartlara verdikleri ağırlıkların da farklı olduğu saptanmıştır. TMS/TFRS konusunda yazılmış güncel kitapların analizi de araştırmacılar açısından farklı bir inceleme konusu olabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Alkan, G. (2014) "Türkiye'de Muhasebe Alanında Yapılan Lisansüstü Tez  alışmalar  zerine Bir Araştırma (1984-2012)", Muhasebe ve Finansman Dergisi, Ocak, ss. 41-52
- Bampton, R. ve Cowton, C.J. (2013) "Taking Stock of Accounting Ethics Scholarship: A Review of The Journal Literature", Journal of Business Ethics, 114 (3).
- Bonner, S.E., Hesford J.W., Stede W.A.V ve Young S.M. (2006) "The Most Influential Journals in Academic Accounting", Accounting, Organizations and Society, 31 (4-5).

- Borba, J. A. ve Murcia. F.D. (2006) "Opportunities for Research and Publication in Accounting: A Preliminary Study on Academic Journals Published in English and Available at the CAPES's Basis", *Brazil Business Review*, 3 (1).
- Carmona, S., I. Gutierrez ve M. Camara. (1999) "A Profile of European Accounting Research: Evidence from Leading Research Journals", *European Accounting Review*, 8 (3).
- Chan, K.C, Seow, G.S. ve Tam, K. (2009) "Ranking Accounting Journals Using Dissertation Citation Analysis: A Research Note", *Accounting, Organizations and Society*, 34 (875-885).
- Dinç, E., Çankaya, F. ve Kaya, U. (2009) "Türkiye'de Muhasebe Eğitimi Literatürünün İncelenmesi (1998-2008)", İzmir: 28. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, 20-24 Mayıs, Alaçatı-Çeşme.
- Dönmez, A., Ağyar E. ve Ersoy A. (2010) "Uluslararası Dört Muhasebe Eğitimi Dergisi Üzerine Bir Literatür Taraması ve Analizi (2000-2008)", *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 12 (1).
- Hotamışlı, M. ve Erem, I. (2014) "Muhasebe ve Finansman Dergisi'nde Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 63 (Temmuz).
- Kurt, G. ve Uçma, T. (2011) "Türkiye'deki Muhasebe Araştırmaları Yazını", *Muhasebe ve Bilim Dünyası Dergisi*, 2011, s:4, ss. 69-95
- Önce, S. ve Başar, B. (2010) "Türkiye'deki Akademik Araştırma Dergilerinde Muhasebe Alanında Yazılmış Makalelerin Analizi: 2000-2008", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 2010-45, ss. 55-68
- Prather-Kinsey, J.J. ve Rueschhoff. N.G. (2004) "An Analysis of International Accounting Research in U.S.-and Non-U.S.-Based Academic Accounting Journals", *Journal of International Accounting Research*, 3 (1).
- Rebele, J.E., Apostoloubara B.A., Buckless F.A., Hassell J.M., Paquette L.R. ve Stout D.E. (1998) "Accounting Education Literature Review (1991-1997), Part I: Curriculum and Instructional Approaches", *Journal of Accounting Education*, 16 (1).
- Rebele, J.E., Apostoloubara B.A., Buckless F.A., Hassell J.M., Paquette L.R. ve Stout D.E. (1998) "Accounting Education Literature Review (1991-1997), Part II: Curriculum and Instructional Approaches", *Journal of Accounting Education*, 16 (2).
- Sakin, T. (2008) "A Content Analysis of Papers Published in Journal of The School of Business Administration: Accounting and Finance (1972-2007)", *İ.Ü. İşletme Fakültesi Dergisi*, 37 (1).
- Selimoğlu, S.K., Aslan, Ü. ve Güvemli. B. (2009) "12. Dünya Muhasebe Tarihi Kongresinde Sunulan Türk Akademisyenler ve Uygulamacıların Bildirileri: Bir Literatür İncelemesi", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 42 (Nisan).

- Selimoğlu, S.K., Uzay, Ő. (2007) "Türkiye’de Son 10 Yılda Bağımsız Denetim Alanında Yapılan Araştırmalar: Literatür Taraması", Mali Çözüm, Eylül-Ekim, ss.39-52
- Şentürk, F. ve Fındık, H. (2014) “Türkiye’deki Akademik Dergilerde Çevre Muhasebesi Alanında 2005-2014 Yılları Arasında Yayınlanmış Bilimsel Makalelerin İçerik Analizi”, 11th International Accounting Conference: Interdisciplinary Aspects of Accounting Research, İstanbul - Türkiye, 31 October - 2 November 2014.
- Utku, B.D. (2009) “Muhasebeye İlişkin Konuların Bilimsel Literatürünün Gelişimi: Bir İçerik Analizi, 2004-2008”, Muhasebe ve Bilim Dünyası Dergisi, 11 (2).
- Yereli, A.N., Kayalı C., Özdoğan B., Gacar A. ve İzmirli, F.A. (2010) “Uluslararası Muhasebe Eğitimi Literatüründen Bir Kesit: 1997-2008 Dönemi”, Ege Üniversitesi İİBF Ege Akademik Bakış Dergisi, 10 (3).
- Zeff, S.A. (1996) “A Study of Academic Research Journals in Accounting”, American Accounting Association”, 10 (3).

